

Beleidsplan 2024-2029 Stichting Platform Wederopbouw Rotterdam

Inleiding

1. Missie
2. Doelstelling en urgentie
3. Doelgroepen
4. Communicatie in het kort
5. Focus komende periode
  - 5.1 Verdere ontginning
  - 5.2 Educatie
  - 5.3 Koppeling met de actualiteit
  - 5.4 Positie verwerven
6. Organisatie Stichting Platform Wederopbouw Rotterdam
7. Financiën
8. Beloningsbeleid

Inleiding

Stichting Platform Wederopbouw Rotterdam (hierna ook aangeduid als SPWR of het platform) heeft als doel de kennis over de wederopbouw van Rotterdam onder een breed en divers publiek te verspreiden. Door enthousiasme en waardering voor deze periode te creëren, wordt de betrokkenheid bij de leef-, werk- en verblijfsomgeving in de stad versterkt. De website wederopbouwrotterdam.nl is dé centrale informatiebron over de wederopbouw in Rotterdam.

Voor u ligt het tweede beleidsplan van SPWR sinds de oprichting in 2017. In dit nieuwe beleidsplan gaan we door op de behaalde successen uit het vorige beleidsplan en stellen we daarnaast nieuwe ambities om het platform nog meer te verankeren in het Rotterdamse cultuurlandschap.

In de periode van het vorige beleidsplan (2017-2023) heeft het platform grote stappen gemaakt. De wederopbouwarchitectuur van de binnenstad is in kaart gebracht met meer dan 250 architectuurhistorische artikelen en persoonlijke verhalen, aangevuld met wekelijkse nieuwsberichten op de website. Tevens bevat de website de gedigitaliseerde bouwkundige informatie van het onderzoek dat Comité Wederopbouw in 1993 deed naar alle gebouwen binnen de brandgrens uit de periode 1940-1965. De website is gegroeid van 13.000 bezoekers in 2017 naar 64.000 bezoekers in 2023. Een selectie van al deze informatie is gebundeld in de gids 'Rotterdam Wederopbouw Stad – de 100 beste gebouwen' uitgegeven door NAI010 uitgevers in 2022. Het Instagram account van SPWR is gegroeid tot ruim 3.500 volgers en Facebook tot 3.000 volgers, die dagelijks gevoed worden met een beeld en verhaal uit de wederopbouwperiode. De SPWR-nieuwsbrief heeft 2.400 abonnees. Op de jaarlijkse Opbouwdagen (rondom 18 mei) organiseert SPWR een meerdaags programma met open gebouwen, lezingen, een educatief programma voor het primair en voortgezet onderwijs, rondleidingen en/of een tentoonstelling met gemiddeld 2.000 fysieke bezoekers en 2.500 online bezoekers.

Als onderdeel van de Rotterdamse Architectuur Maand, organiseert het platform een publiek gesprek waarin een koppeling tussen de actualiteit en de wederopbouwperiode wordt gezocht. Er heeft een gesprek plaatsgevonden over de wederopbouw van Oekraïne, mede in het licht van de Rotterdamse wederopbouwperiode. Daarnaast is de toekomst van de Zuidelijke Tuinsteden besproken en zijn er lessen getrokken voor de wooncrisis vanuit de wederopbouw. Buiten deze evenementen organiseert het platform door het jaar heen lezingen en tentoonstellingen die altijd goed bezocht worden.

September 2024

Bestuur SPWR

S. van Manen

F. Pöll

A. Baljon

S. Sedee

L. van der Slot

1. Missie

1.1 Aanleiding oprichting Stichting Platform Wederopbouw Rotterdam

In 1940 werd de historische binnenstad van Rotterdam in een kwartier tijd vernietigd. Daarna volgde een lange periode van wederopbouw. Deze periode vormt het fundament voor de identiteit van Rotterdam; de mentaliteit van de wederopbouw wordt meer en meer als de ziel van het hedendaagse Rotterdam beschouwd.

SPWR is een stichting met een werkgroep, bestuur en Raad van Advies. De werkgroep ervaart, door haar werkzaamheden en ontmoetingen, een grote behoefte bij een groeiende groep mensen om meer te weten te komen over de wederopbouw van heel Rotterdam. Het platform is bovendien van mening dat de kennis, het koesteren van de geschiedenis én het hergebruik van een stad bijdraagt aan een positieve waardering van de leefomgeving. De wederopbouwperiode en haar nalatenschap is voor Rotterdam een essentieel onderdeel van deze geschiedenis. Dit heeft geleid tot de missie zoals in de volgende paragraaf omschreven.

1.2 Missie

Onze missie is een breed en divers publiek op duurzame en toegankelijke wijze kennis te laten maken met de wederopbouw en zo bij te dragen aan de waardering voor deze belangrijke periode uit de Rotterdamse geschiedenis. SPWR wil bijdragen aan de bewustwording van de Rotterdamse identiteit, sociale cohesie en omgang met geschiedenis en haar betekenis voor de beleving van de stad vandaag.

Meer specifiek betekent dit dat SPWR het leven en denken, persoonlijke verhalen, gebeurtenissen, de historie van gebouwen, monumenten, cultuur en kunst uit deze wederopbouwperiode zichtbaar wil maken, bundelen en overdragen door middel van toegankelijke, enthousiasmerende informatie en programma's voor jongeren, ouderen, scholieren, studenten, inwoners en bezoekers van de stad Rotterdam.

Door middel van deze informatie en programma wordt de kwaliteit en de cultuurhistorische waarde van de wederopbouw tot een vanzelfsprekendheid gemaakt. Het platform biedt daarmee veel meer dan alleen een historische terugblik. Het wil juist actief bijdragen aan het debat over de stad van nu en de toekomst. SPWR onderzoekt en biedt deze kennis laagdrempelig aan onder meer door het organiseren van lezingen, excursies en artikelen op de website. De artikelen op de website zijn gratis te lezen en jaarlijks verschijnen er blijvend meerdere nieuwe artikelen.

De informatie van de website is geborgd voor minimaal de komende vijf jaar. In een principeovereenkomst met het Stadsarchief Rotterdam en Museum Rotterdam is borging voor de lange termijn verzekerd mocht SPWR ophouden te bestaan.

2. Doelstelling en urgentie

2.1 Doelstelling

SPWR is voor iedereen en laat daardoor een breed en divers publiek op een laagdrempelige manier kennismaken met de wederopbouw van Rotterdam. Het motto daarbij is: “Ken de geschiedenis van jouw stad!”

Het doel is om de kennis over de wederopbouwperiode op verschillende manieren onder een brede groep mensen te verspreiden en daarmee enthousiasme en waardering voor de stad te creëren. De ervaring leert dat deze kennis de beleving van de leef-, werk- en verblijfsomgeving positief versterkt.

Tevens ambieert het platform de positie van kennisautoriteit in publieke en politieke discussies met betrekking tot wederopbouw. Veel ideeën over (hedendaagse) stadsontwikkeling hebben hun wortels in de wederopbouw. Daarom bieden we onze kennis aan en bieden een platform voor de discussies van stadsmakers en hedendaagse (architectuur)historici, die op basis van de wederopbouwgeschiedenis publiceren over het Rotterdam van nu.

2.2 Urgentie

De afgelopen jaren zijn meerdere gebouwen gerenoveerd en/of herbestemd. Denk aan De Lijnbaan, Donner/Forum, het BlaakHouse, Hotel Slaak-Rotterdam (voormalig Het Vrije Volk-gebouw), Holbeinhuis en de Spaarbank. In andere delen van de stad heeft wederopbouwarchitectuur plaats moeten maken voor nieuwbouw.

In de komende jaren zullen meer wederopbouwpannen ter discussie worden gesteld, aangezien een aantal van die panden het einde van hun looptijd nadert. De vraag die daardoor ontstaat is: grondige renovatie, transformatie of sloop? Niet elk wederopbouwpaneel hoeft behandeld te worden als een monument; de wederopbouwpannen mogen meebewegen met de stad en zich aanpassen aan de ontwikkelingen om zich heen. Helaas zien we dat er nog vaak te snel gekozen wordt voor de sloophamer.

Naast het verdwijnen van kenmerkende wederopbouwpannen als onderdeel van de gelaagde stad Rotterdam, is dit ook vanuit duurzaamheid een ongewenste keuze. De recente sloop van bijvoorbeeld het gebouw van J.J.P. Oud aan de Coolsingel 75 en de op handen zijnde sloop van de blokken aan de Gerdesiaweg, toont aan dat -tijdige - bezinning geen overbodige luxe is. De ontwikkelingen rondom het Schiekadeblok en de panden langs de Delftsestraat tonen dan weer dat nieuwe waardering voor deze tijdslaag kan leiden tot behoud.

SPWR wil als gesprekspartner de historische relevantie in deze discussie versterken, waarbij we betekenis zoeken in de bestaande context. SPWR deelt kennis, niet alleen over wat er is of was, maar ook wat mogelijkheden zouden kunnen zijn. De kracht van het bestaande is de basis voor het verhaal van de toekomst.

De ambitie is dat SPWR door het inbrengen van kennis meer een rol kan hebben en serieuze gesprekspartner kan zijn voor de stadsmakers.

Een ander urgent punt is het optekenen van verhalen over de wederopbouwperiode. Deze verhalen, van een generatie die deze periode heeft meegemaakt en 70 jaar of ouder is, kunnen nu nog uit de eerste hand verteld worden. We willen deze verhalen vastleggen, om ze door te kunnen blijven geven aan volgende generaties.

Tenslotte zien we een urgentie in de actualiteit. Veel wederopbouwwijken zijn toe aan verduurzaming; gekoppeld aan de noodzaak om nieuwe woningen toe te voegen aan de voorraad, liggen hier kansen om te verdichten, verbeteren of te transformeren.

3. Doelgroepen

Stichting Platform Wederopbouw Rotterdam wil een breed en divers publiek aanspreken met zijn activiteiten. In het Beleidsplan 2017 stond al: 'het platform is er voor iedereen' – en dat blijft uiteraard zo. Toch willen we de komende tijd wat meer focus aanbrengen. Daarbij hoort een duidelijker beeld van de mensen voor wie we onze activiteiten ondernemen. Na uitvoerige interne gesprekken zijn we gekomen tot een vijftal specifieke doelgroepen:

- nieuwe Rotterdammers
- (oud-) Rotterdammers
- architectuurliefhebbers en studenten
- jongeren en scholieren
- stadsmakers en beslissers

Nieuwe Rotterdammers

Bij de eerste doelgroep, de nieuwe Rotterdammers, gaat het om de mensen die hier geboren worden en om de mensen die om allerlei redenen naar onze stad komen en besluiten er te blijven. Voor die doelgroep willen we het verhaal van de wederopbouw vertellen: hoe komt het dat de stad waar ze nu wonen er uitziet zoals hij er uitziet, wat is er gebeurd, wat was de bedoeling? We hebben al gemerkt dat dit verhaal veel mensen aanspreekt en weten dat kinderen en scholieren graag van onze kennis gebruik maken om zelf werkstukken te maken of spreekbeurten te houden. Het verhaal van de stad Rotterdam blijkt goed te kunnen aansluiten bij de (levens-) verhalen van nieuwe Rotterdammers van zeer uiteenlopende herkomst of (vlucht)verleden. Ook in praktische zin is er vraag naar het verhaal van Rotterdam, zoals de Oekraïense gemeenschap in Nederland graag wil horen hoe Rotterdam de wederopbouw heeft aangepakt en welke obstakels zij ervaren heeft.

(Oud) Rotterdammers

De tweede doelgroep, de (oud-) Rotterdammers, bestaat uit de mensen die de wederopbouwperiode zelf nog hebben meegemaakt. We hebben gemerkt dat die periode, de periode van 'hard werken en niet achterom kijken', nu nog leidt tot het vertellen van verhalen waar lange tijd geen belangstelling voor was. Die doelgroep willen we in staat stellen hun verhaal te doen – voor het te laat is, want de vergrijzing slaat toe!

Architectuurliefhebbers en studenten

Architectuurliefhebbers, nationaal en internationaal, vormen voor ons de derde doelgroep.

Wederopbouwarchitectuur is lang verguisd, maar ondervindt herwaardering. Na de wederopbouw is er wel eens geklaagd over de eenheidsworst van de architectuur van die tijd, maar steeds meer worden de parels en de kwaliteit van de gebouwen en de stedenbouwkundige ideeën (her)ontdekt. Veel architecten en stedenbouwers werken in de context van de wederopbouw aan renovatie, verdichting of verbetering van wederopbouwgebouwen en -wijken. Specifiek in deze doelgroep willen we studenten architectuur, renovatie

en stedenbouw actiever betrekken. Zo zijn we in contact met de Hogeschool Rotterdam en de Academie van Bouwkunst voor lezingen en het begeleiden van een studio. Op de website zal ruimte komen voor studentenwerk dat iets doet met betrekking tot gebouwen of wijken uit de wederopbouwperiode.

Jongeren en scholieren

De groep Rotterdammers die SPWR direct bereikt via de website, lezingen en rondleidingen is vooral een oudere doelgroep. De wens is om naast het bestaande educatieve programma, de komende periode ook jongeren en jong volwassenen actiever te betrekken bij de recente geschiedenis van de stad en de invloed die de wederopbouwperiode heeft gehad op hun leefomgeving. Ontwikkellocaties als het Schieblock, M4H en ZoHo, maar ook uitgaansplekken zoals de Maassilo en Annabel dragen qua sfeer en mogelijkheden allemaal het DNA van de wederopbouwperiode in zich. Om het bewustzijn bij deze doelgroep over de wederopbouwperiode te versterken wil SPWR onderzoeken hoe het kan samenwerken met organisaties die zich bezighouden met jongerencultuur, zoals bijvoorbeeld het HipHopHuis, Maastheater, IFFR, Rotterdamse Popunie, WDKA.

Stadsmakers en beslissers

De vijfde doelgroep zijn de stadsmakers en beslissers. Dat zijn eigenaren, bouwers, ontwikkelaars, ontwerpers, stedenbouwkundigen, gebruikers. Een groep die met de bestaande gebouwen, of met de planvorming en het gebruik van de aangepaste of nieuwe gebouwen van doen heeft. Kennis van de verhalen, van de onderliggende ontwerpprincipes en bijzonderheden van de plek en/of het gebouw, dragen bij aan het voortbestaan van de plek en de verhalen, zorgvuldige omgang met het bestaande en het doorgeven van de kennis.

4. Communicatie in het kort

De communicatie van het platform speelt een belangrijke rol in het project. Het onder de aandacht brengen en houden van het platform bij de diverse doelgroepen is essentieel voor het slagen van het project. Voor het genereren van publiciteit is een plan opgezet waarbij de bekendheid van het platform prioriteit heeft. Hierbij wordt in ieder geval gebruik gemaakt van de volgende media:

- Inzet van sociale media om continue relevantie te tonen; nadruk zal liggen op Instagram en LinkedIn
- Publicaties in lokale media
- Reguliere digitale nieuwsberichten
- Publiciteit via de kanalen van samenwerkende organisaties

SPWR is zich bewust dat het richten op een jongere doelgroep ook vertaald zal moeten worden in de communicatie. Vorig jaar is met kunstenaar Laura Aranda samengewerkt om voor verschillende evenementen een mooie poster te maken. Deze aansprekende tekeningen zijn tijdens de Opbouwdagen via een wedstrijd als losse beelden weggegeven. Ook de komende jaren zal SPWR zoeken naar andere vormen van communicatie om bredere doelgroepen aan te spreken.

5. Focus komende periode

5.1 Ontginning

De afgelopen jaren zijn vele wederopbouwgebouwen in de binnenstad (binnen de brandgrens) en een deel van Zuid in kaart gebracht; 'ontgonnen' en aan de website toegevoegd.

Voor de komende jaren zien we qua ontginning de volgende mogelijkheden:

1. Gebied: 1x per jaar een gebied. Dit is tevens de locatie van Opbouwdag. Bijvoorbeeld Overschie in 2024, Schiebroek in 2025 en later wijken als Hoogvliet, Ommoord;
2. Incidentele aanvullingen vanwege de actualiteit: Piekstraat, nieuwe gemeentelijke monumenten, bedreigde gebouwen, gerenoveerde gebouwen, gebouwen die opengesteld zijn bij Open Monumentendag;
3. Afronden van objecten waar al research voor is gedaan: objecten uit de wederopbouwguids en objecten in Kralingen Oost (Erasmus Universiteit!);
4. Korte schets van belangrijke architecten, gekoppeld aan hun werk.
5. Vanuit thematieken: mobiliteitstransitie, vrouwen in de architectuur, woningbouw, industrieel bouwen. Dit doet het platform, maar willen wij ook ruimte bieden voor gastbijdragen.

5.1.1 Wederopbouwkunstmuseum

Daarnaast is een begin gemaakt met de ontginning van een nieuw terrein: de wederopbouwkunst.

Al tijdens de oorlogsjaren werden beeldend kunstenaars ingeschakeld om de noodgebouwen in de gehavende stad te verfraaien. Na de bevrijding kwamen er vele herinneringsmonumenten. De eerste gerealiseerde gebouwen, zoals de banken, werden ruim voorzien van kunstwerken. Die aandacht voor beeldende kunst werd officieel beleid: de percentageregeling uit 1951 van het Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen stelde vast dat voor belangrijke, representatieve gebouwen voortaan 1,5 % van de bouwsom werd gereserveerd voor decoratieve aankleding. Deze regeling breidde zich uit naar scholen en gemeenten. Rotterdam volgde in 1960 met een percentageregeling. Mede daardoor werden in Rotterdam veel gebouwen verfraaid met kunst, die verweven was met de architectuur.

Het kunstwerk vertelde meestal het verhaal van de gebruiker van het gebouw of van de stad. Denk aan het Holbeinhuis met het gevelmozaïek van Louis van Roode. Daarop staat Erasmus te paard, die van Rotterdam naar Basel reisde, de standplaats van het verzekeringskantoor dat in het Holbeinhuis zetelde. Denk aan de Vliegende Koerier van Wessel Couzijn boven de ingang van Hotel Slaak-Rotterdam waar vroeger dagblad Het Vrije Volk gevestigd was. Of aan de Phoenix, verwijzend naar Rotterdam herrezen uit de as, het beeld van Kees

Timmer voor de ingang van Central Post. De glas-in-betonwerken van Louis van Roode verlevendigen de gevel van het gebouw als een soort gigantische postzegels van buiten én van binnen.

Een derde categorie zijn de beelden in de openbare ruimte, waarvan een groot deel bestaat uit herdenkingsmonumenten zoals De Verwoeste Stad van Ossip Zadkine. Maar ook andere beelden, als Monsieur Jacques, de 'gewone Rotterdammer' van Oscar Wenckebach of de Spelende Beertjes van Anne Grimdalen op de Lijnbaan.

In 2024 wordt gestart met de ontginning van deze kunstwerken. Op de website wordt een apart deel ingericht voor de wederopbouwkunst en -kunstenaars. Daarnaast worden diverse publicaties voorbereid. SPWR wil met verschillende partners (Erasmus Universiteit, Erasmus MC, Central Post, De Doelen, SS Rotterdam, Verhalenhuis Belvédère, Kees van Buren, Siebe Thissen) de wederopbouwkunst nog meer in de spotlights zetten. Zodat we samen van de stad een openbaar wederopbouwmuseum vormen. Bijvoorbeeld door routes langs de openbare kunst uit te zetten of tours te geven als gebouwen open(gesteld) zijn zodat de kunstwerken in die gebouwen breder toegankelijk zijn.

5.2 Educatie

Een andere kans om een jonger publiek te bereiken is via educatieprogramma's. Door educatie leren jongeren de historische context begrijpen die heeft geleid tot de wederopbouw van Rotterdam. Hierdoor kunnen ze de impact van deze gebeurtenis op de stad en haar inwoners en ook op hun eigen leven beter begrijpen. SPWR biedt educatieprogramma's over de wederopbouwperiode aan basisscholen in Rotterdam aan. Ook tijdens de jaarlijkse Opbouwdag worden educatieprogramma's georganiseerd. Gekeken kan worden naar de mogelijkheid om via kunsteducatie een programma te ontwikkelen voor scholen in het VO.

De afgelopen jaren zijn samenwerkingen opgestart met de Rotterdamse Academie van Bouwkunst (RAvB) en de Hogeschool Rotterdam, specifiek de minor 'Renovatie en Transformatie' van de opleiding Bouwkunde. Beide instellingen bieden een flexibel onderwijsprogramma waarin onderzoek en ontwerp naar transformatiemogelijkheden van wederopbouwplannen door studenten uitgevoerd kan worden. Voorbeelden van uitgevoerde studies zijn 'de Katshoek' en de portiekflats langs de Frits Ruysstraat, Weteringstraat en Gerdesiaweg in Rotterdam. SPWR deelt kennis, draagt casussen aan, ondersteunt in het formuleren van actuele vraagstukken en koppelt door middel van haar netwerk studenten en docenten aan belanghebbenden.

Bij beide opleidingen wordt gekeken naar de opgaven van deze tijd: wat is er nodig om wederopbouwarchitectuur toekomstbestendig te maken? En hoe kan de verduurzamingstransitie samengaan met de vraag om verdichting en aandacht voor de architectonische integriteit van de bestaande gebouwen? Dat wordt niet alleen onderzocht op het vlak van ontwerp, maar ook op cultuurhistorisch, bouwkundig, bouwfysisch en constructief vlak. In samenwerking met Stadsarchief Rotterdam (bezoek en bestudering van oorspronkelijke bouwtekeningen) worden studenten geënthousiasmeerd over de wederopbouwgeschiedenis

van de stad en bewust gemaakt van de verscholen kwaliteit in de bestaande gebouwen, ook al zijn deze vaak door eerdere renovaties steeds minder goed zichtbaar.

Voor de komend jaren zijn we van plan om meer casussen onder te brengen bij beide opleidingen en de opgedane kennis en resultaten inzichtelijk te maken op de website. Het onderdeel 'educatie' zal op de website worden uitgebreid.

5.3 Koppeling met de actualiteit

Met SPWR willen we meer aansluiting gaan zoeken bij de actualiteit. Denk aan de opgaven van deze tijd (klimaat-, wooncrisis, bouwkosten), maar ook aan doelgroepen en evenementen. De wederopbouw is zowel fysiek als mentaal van groot belang geweest voor de stad Rotterdam. Dat maakt dat de huidige opgaves van de stad bijna altijd een link hebben met de wederopbouwperiode.

5.3.1 Kunst/cultuur-ervaring in wederopbouw-gebouwen

We willen de doelgroep die SPWR aanspreekt verbreden. Dat doen we mede door samenwerkingen op te zoeken met **organisaties** die zich bezighouden met hedendaagse kunst en cultuur, en/of kunst over de actualiteit. Gesproken is over samenwerking met een theater- of dansgezelschap voor voorstellingen of tentoonstellingen in een wederopbouwpannd. Hoofdonderwerp hoeft dan niet de geschiedenis van het gebouw te zijn, maar het zorgt voor een ervaring in een wederopbouw-gebouw. Of andersom waarbij de insteek de beleving van de architectuur het uitgangspunt van een voorstelling is, of het dagelijks leven in het gebouw destijds. Het gebouw als decor, als onderwerp of als plek van gebeurtenissen.

5.3.2 Evenementen

We gaan de band met hedendaagse Rotterdamse evenementen, zoals de Dakendagen en de Rotterdamse Architectuur (RA) maand, versterken. Idee is een langdurige samenwerking waarin SPWR elk jaar een bijdrage zal leveren aan de bovengenoemde evenementen. Omdat de wederopbouw zo'n grote rol speelt in de stad is de bijdrage aan de RA maand heel logisch. Het gebruik van daken kent mooie voorbeelden uit de wederopbouw (bijvoorbeeld gebouw de Heuvel), maar ook de potentie van optoppen is juist heel groot bij wederopbouw panden. Ook hier een logische samenwerking. Deze samenwerkingen hebben tevens tot doel een breder publiek aan te trekken.

5.3.3 Onderzoek en lezing: wat valt uit wederopbouw te leren voor opgaven deze tijd?

Lessen uit de wederopbouw: onderzoek doen en lessen voor deze tijd hieruit destilleren. In deze lijn is eerder een debat georganiseerd over lessen voor de wooncrisis; immers in de wederopbouwperiode zijn in 15 jaar tijd 1,5 miljoen woningen toegevoegd. Daarnaast is er een debat georganiseerd over de wederopbouw van Oekraïne, welke lessen in aanpak kunnen daar vanuit onder andere Rotterdam geleerd worden? Vorig jaar hebben we gekeken naar de ontwikkelingsmogelijkheden van de Zuidelijke Tuinsteden (wijken uit de

wederopbouwperiode). De bovengenoemde gesprekken zijn georganiseerd in samenwerking met AIR en de Independent School for the City.

5.3.4 Reageren op actualiteit: nieuws & opinie

Wanneer wij als bestuur iets onder ogen krijgen, denk aan een nieuwsbericht, bouwplan, ontwerp of gebeurtenis waar wij iets van vinden, gaan we deze opinie delen via de kanalen van het platform. Denk aan: studentenwerk, renovatie/transformatie/sloop projecten in de stad, bouwplannen, vrouwen in de wederopbouw, wonen op het dak, veranderende expeditiehoven of woningtekort.

5.4 Positie verwerven

Voor de komende jaren is er de ambitie om de positie van SPWR verder te verstevigen in het culturele landschap van Rotterdam en op het vlak van beleid.

5.4.1 Samenwerkingen in het culturele landschap

Om de positie in het culturele landschap te verstevigen zal het platform nog meer op zoek gaan naar samenwerkingen met andere instellingen en festivals. Doordat de periode zo belangrijk is voor de stad, zijn er vele verbindingen mogelijk. SPWR werkt al samen met Museum Rotterdam, Stadsarchief Rotterdam, Verhalenhuis Belvédère, Roterodamum, het Architectuur Instituut Rotterdam (AIR), gebouw de Heuvel en de Independent School for the City. Deze samenwerkingen zijn niet eenmalig, maar we zetten in op een duurzame relatie met een jaarlijks gezamenlijk programma. De opbouwdagen zijn inmiddels een officiële 'prelude' van de Architectuur Maand geworden en tijdens deze maand willen we elk jaar een actueel debat organiseren in samenwerking met AIR en de Independent School. Daarnaast is er de ambitie om een vast onderdeel van het Rotterdam Museum te worden.

Voor de komende jaren is een samenwerking met de Rotterdamse Dakendagen in de maak. Daarnaast kijken we naar nieuwe samenwerkingen vanuit beeldende kunst, zoals Verhalenhuis Belvédère, het CBK Rotterdam (BKOR) en jeugdinstanties.

De banden met Rotterdamse architectenbureaus willen wij verstevigen. Hier kan een wisselwerking in plaats vinden. Zo kunnen zij SWPR benaderen voor informatie en/of kennis omtrent een gebouw of architect. Daarnaast zijn er bureaus die door hun studie naar een plek of gebouw kennis en materiaal hebben opgedaan die het SPWR zou kunnen delen.

5.4.2 Beleid en advies

Het tweede aspect betreft de positie in de planvorming omtrent wederopbouwplannen. SPWR bezit veel kennis over wederopbouwarchitectuur en stedenbouw, maar heeft daarnaast ook een groot netwerk waarin zich bijvoorbeeld veel technische kennis bevindt over de renovatie en transformatie van panden uit deze periode. We zien dat in de visievorming de waarde en de mogelijkheden van de panden niet altijd meegenomen wordt

met het gevolg dat panden óf direct gesloopt worden, óf het proces enorm vertragen. Het is de ambitie van het platform om juist in de beginfase, de visievorming, als adviseur te kunnen helpen. De gebouwen zijn kwetsbaar omdat ze vaak geen monumentenstatus hebben, maar vormen een belangrijke laag in de stad. Daarnaast is behoud een meer duurzame vorm van bouwen dan duurzame nieuwbouw. In tijden waarin we rap ons 'carbon-budget' opsouperen (het totaal aan carbon dat nog uitgestoten kan worden voor de bouw om binnen de afspraken van Parijs, een maximale opwarming van 1,5 graad, te blijven), moeten we voorzichtiger omgaan met de bestaande voorraad. Via onze contacten bij de afdeling Stadsontwikkeling en Monumenten gaan we proberen hier een stevige adviesrol te bemachtigen. Geslaagde transformaties en renovaties delen we op social media, website en/of nieuwsbrief.

6. Organisatie Stichting Platform Wederopbouw Rotterdam

In februari 2017 is Stichting Platform Wederopbouw Rotterdam opgericht. De stichting beheert de rechten van de content, zorgt voor transparantie om voldoende fondsen te werven en vormt het draagvlak voor de activiteiten en doelstellingen van SPWR.

De werkgroep vormt de spil van alle activiteiten. Alle betrokkenen bij het platform hebben het commitment uitgesproken voor een langere periode betrokken te zijn. De werkgroep heeft de intentie om het platform voor lange tijd actief te houden. De werkgroep is bezig om mensen te betrekken bij het platform en daarmee de continuïteit te waarborgen.

Bestuur Stichting Platform Wederopbouw Rotterdam:

- Sanne van Manen, voorzitter
- Sander Sedee, penningmeester
- Annemiek Baljon, secretaris
- Frederik Pöll
- Lisa van der Slot

Raad van Advies:

- Anita Blom (gepensioneerd senior-specialist Wederopbouw en naoorlogse stedenbouw & Projectleider Verkenning Post 65, RCE)
- Kees Vrijdag (voormalig PR-manager KvK en voorzitter Stichting Aan Den Slag!)
- Astrid Karbaat (bureau Monumenten en Cultuurhistorie Gemeente Rotterdam)
- Thieu Knibbeler (bureau Monumenten en Cultuurhistorie Gemeente Rotterdam)
- Siebe Thissen (historicus)
- Jantje Steenhuis (stadsarchivaris Rotterdam, Stadsarchief Rotterdam)
- Wijnand Galema (architectuurhistoricus)
- Michelle Provoost (partner Crimson Architectural Historians, directeur International New Town Institute)

Werkgroep SPWR:

- Organisatie projecten, activiteiten en exposities: Paul Groenendijk, Inge Hagenbeuk, Marlies Lageweg
- Teksten: Paul Groenendijk (artikelen gebouwen, gebeurtenissen en gebieden, instagramberichten) en Inge Hagenbeuk (interviews, actuele items, nieuwsbrieven, plannen, jaarverslagen, evaluaties)
- Onderzoek en lezingen: Paul Groenendijk
- Educatie (ontwikkeling en uitvoering): Inge Hagenbeuk, Paul Groenendijk

- Redactie: Paul Groenendijk, Inge Hagenbeuk
- Vertaling Engels: Billy Nolan
- Fotografie recente situatie en evenementen: Marlies Lageweg
- Ontwikkeling website: Rinus van Dam
- Beheer content website: Inge Hagenbeuk
- PR en communicatie: Marlies Lageweg, Inge Hagenbeuk
- Flexibele schil (mensen die af en toe of regelmatig een bijdrage leveren): Richard Bakker, Frank Huibers, Jan Koudstaal, Hedwig van der Linden, Sanne van Manen, Elizabeth Poot, Olivier Scheffer, Lisa van der Slot, Han Timmer Dik Vuik en Lucas van Zuijlen.

Het bestuur vergadert ten minste 3 maal per jaar. Tijdens deze vergadering wordt het door de werkgroep geïnformeerd over de stand van zaken van het project. Eenmaal per jaar wordt het beleidsplan herijkt en de begroting goedgekeurd.

De Raad van Advies komt minimaal 1 maal per jaar bij elkaar en wordt betrokken bij het beleid van Stichting Platform Wederopbouw Rotterdam. Zij brengt hiervoor adviezen uit en formuleert voorstellen omtrent het beleid inzake inhoud en koers.

7. Financiën

De afgelopen jaren (2017-2022) heeft het platform met het verworven geld voor de uitbreiding van de website artikelen over wederopbouw binnen de brandgrens gerealiseerd. Een omvangrijk projectplan, planning en begroting hebben geleid tot subsidies van de volgende partijen: Gemeente Rotterdam afdeling Monumenten en Cultuurhistorie, Stichting Elise Mathilde, Stichting Bevordering tot Volkskracht, Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, VSB-fonds, Van Ommeren de Voogt Stichting, Van der Mandele Stichting, Job Durafonds, Stichting dr. Hendrik Muller's Vaderlandsch Fonds en Stichting Wijngaarden Boot.

Voor de randprogrammering zijn separate projectplannen geschreven waarmee bij fondsen en subsidiegevers geld is geworven. Deze methode fungeert redelijk om exposities, lezingen of Opbouwdagen te realiseren, zolang er vanuit de werkgroep ook vrijwillige uren ingestoken worden. De voorgaande jaren heeft het platform voor de randprogrammering op financiële bijdragen van gemeentelijke afdeling Monumenten en Cultuurhistorie, Rotterdam Festivals, Stichting Elise Mathilde, Stichting Wijngaarden Boot, Van der Mandele Stichting en Jurriaanse Stichting/Bevordering tot Volkskracht kunnen rekenen. De aanvraagmethode bij wijkraden is veranderd, wat de subsidiestroom vanuit de wijk ingewikkelder maakt.

Echter, het platform maakt ook kosten die onafhankelijk zijn van de projecten en de continuïteit van het platform waarborgen. Zoals het technisch beheer van de website, het up-to-date houden van de content van de website, het plaatsen van artikelen en technisch onderhoud van de website. Deze kosten waren voor een deel verdisconteerd in de begroting voor de uitbreiding van de website, maar lopen uiteraard door na het einde van dit project (2022). Het platform heeft door dagelijks een wederopbouwpost op Instagram en Facebook te plaatsen en maandelijks nieuwsbrieven te versturen een vaste groep volgers aan zich weten te binden. Deze structurele werkzaamheden dienen eveneens de zichtbaarheid en continuïteit van het platform.

Deze structurele activiteiten kosten circa €15.000 per jaar. In de bijgevoegde begroting treft u een gespecificeerd overzicht van deze kosten. Om deze kosten te kunnen dekken, werkt het platform aan manieren om inkomsten te creëren. Brainstormsessies met werkgroep, bestuur en Raad van Advies hebben geleid tot meerdere voorstellen. Donaties of 'Vrienden van' is één van de manieren, zeker voor bedrijven niet ongunstig, aangezien het platform een ANBI-status heeft. Het doel is om in 2024/2025 een donatieknop op de website te hebben. Actieve benadering van grotere in aanmerking komende partijen is gewenst. Een aanvraag bij het cultuurplan, valt vanwege de hoeveelheid werk en de beperkte mankracht vooralsnog af.

Het platform hoopt dat de structurele jaarlijkse bijdrage (5.000 euro) van de Gemeente Rotterdam afdeling Monumenten en Cultuurhistorie blijft bestaan. De stichting heeft inmiddels een financiële buffer opgebouwd doordat sommige activiteiten later plaatsvinden dan de ontvangst van subsidies en de leden van de werkgroep

(vrijwillig) op een later tijdstip uitbetaald krijgen. Dit is noodzakelijk omdat de meeste fondsen pas uitkeren na afronding en evaluatie van een evenement, terwijl de geleverde werkzaamheden vaak voor die tijd betaald dienen te worden.

Daarnaast gaat SPWR de mogelijkheid aanbieden om op aanvraag en tegen betaling lezingen te verzorgen, rondleidingen te geven en onderzoek te doen. Denk daarbij aan bedrijfsuitjes, symposia of onderzoek naar bepaalde objecten of architecten. Een overzicht van eerder gegeven lezingen en rondleidingen wordt daartoe op de website gepubliceerd.

8. Beloningsbeleid

De stichting heeft tot op heden geen mensen in loondienst. De organisatie bestaat uit een vaste werkgroep, bestuur en een Raad van Advies. Bij activiteiten wordt zo veel mogelijk een beroep op vrijwilligers gedaan. De stichting neemt de principes van de Governance Code voor Cultuur in acht.

8.1 Werkgroep

De werkgroep heeft de werkzaamheden zoals overleggen, activiteiten bedenken en organiseren, beleids-, projectplannen en evaluatieverslagen schrijven tot op heden voor een aanzienlijk deel vrijwillig gedaan. Leden van de werkgroep hebben voor gerichte activiteiten zoals artikelen en verhalen schrijven, publicitaire berichten, website aanpassen, fotografie, rondleidingen en lessen geven facturen ingediend. De stichting vindt het wenselijk dat de rato vrijwillig en betaald voor de werkgroep meer in balans komt. Hiervoor houdt de stichting met ingang van 1 januari 2024 het culturele uurtarief van € 50,- ex btw per uur aan.

8.2 Bestuur

Het bestuur van de stichting ontvangt geen beloning. Het Huishoudelijk Reglement van de Stichting schrijft voor dat de bestuursleden ook geen vacatiegeld mogen vragen. Bestuursleden zijn wel gerechtigd onkostenvergoeding te ontvangen.

8.3 Raad van Advies

De leden van de Raad van Advies vervullen hun functie eveneens onbezoldigd.

8.4 Vrijwilligersvergoeding

De stichting tracht de activiteiten die zij organiseert zoveel mogelijk met vrijwilligers te organiseren. De stichting probeert altijd een vrijwilligersvergoeding in overeenstemming met de norm: maximaal €4,50 per uur voor een vrijwilliger van 23 jaar of ouder en maximaal €2,50 per uur voor een vrijwilliger jonger dan 23 jaar uit te keren.